

17-те засідання Платформи громадянського суспільства 'Україна-ЄС'
Рим, 11 липня 2025

ЦИФРОВА ІНФРАСТРУКТУРА як інструмент прозорості, інклюзивної, надійної та ефективної підтримки післявоєнної відбудови України

Основна теза

Лише цифрові рішення здатні забезпечити інклюзивну, прозору, дієву та ефективну підтримку післявоєнної відбудови України.

Чотири базових принципи

На 13-й зустрічі ПГС «Україна-ЄС» ми доповідали про чотири основні принципи повоєнної відбудови України:

- 1) Інклюзивність – кожен може розробити та представити власний проект відновлення
- 2) Інновації – відбудова за принципом «щоб відбудувати краще»
- 3) Пряма комунікація – відсутність штучних бар'єрів між фінансами та авторами чи власниками проектів з боку держави та інших гравців
- 4) Професійна підтримка – розробка та підтримка профільних ринків для потреб проектних команд та донорів

Ми вважали, що цифровий інструмент, що впроваджує ці принципи, прискорить економічне відновлення, зміцнить ринково-орієнтовану економіку в Україні та зробить можливим широке міжнародне співробітництво. Це було два роки тому, 3 липня 2023 року, якраз одночасно з Українською конференцією з відновлення (URC) у Лондоні, яка започаткувала Інструмент підтримки України, що передбачає виділення 50 мільярдів євро на потреби відновлення України, включаючи 7 мільярдів євро для приватного бізнесу. З того часу було організовано ще дві URC – у Берліні у 2024 році та нині у Римі.

Поточна ситуація

Ми відслідковуємо ситуацію у сфері післявоєнного відновлення крізь призму чотирьох основних принципів відновлення та хотіли б зазначити наступне:

1) Інклюзивність: наразі наявні 7 організацій, які залучені до реалізації проектів відновлення:

- 3 з них створені державою (проект DREAM, «Ukraine Invest», засновані та належать Кабінету Міністрів, Advantage Ukraine, підтримується Адміністрацією Президента та Міністерством економіки);
- 2 ініціативи засновані колишніми державними чиновниками (фонд «We Build Ukraine», колишній Міністр інфраструктури Олексій Кубраков, Київська школа економіки, колишній Міністр економіки Тимофій Міліванов);
- 3 ініціативи виходять від неурядових організацій (Європейська бізнес-асоціація створила Інвестиційну карту, Логістичний центр розвитку громад, виник в результаті виконання проекту для внутрішньо переміщених осіб, який фінансувався ЄС та ПРООН та інфраструктурна ініціатива «Економіка довіри України», Інк., UoTU, заснована репатріантами з США).

Серед цих ініціатив лише інфраструктура ЕоТУ пропонує справжню інклюзивність, вільну від будь-яких внутрішніх бар'єрів. Логістичний центр розвитку громад також не створює бар'єрів, але зосереджений переважно на будівельній сфері.

2) Інновації: права інтелектуальної власності, ліцензії від світових технологічних лідерів, використання передового досвіду – це фактори, які формують основу для успішного інноваційного післявоєнного розвитку України. Наразі національне законодавство у сфері інтелектуальної власності в Україні гармонізоване, державне Національне відомство інтелектуальної власності існує вже давно та не має проблем з фінансуванням, навіть ціла гілка національної судової системи спеціалізується на питаннях інтелектуальної власності. Але на практиці бізнес не поспішає визнавати об'єкти інтелектуальної власності активами, роялті є радше інструментом фінансової та податкової оптимізації, ніж платою за реальні інновації. Бізнес віддає наполягає на безкоштовному отриманні об'єктів права інтелектуальної власності. Це створює величезні перешкоди для реалізації принципу «відбудувати краще». Аналітичні центри також суттєво обмежені в розвитку через ці обставини.

3) Пряма комунікація: ми ідентифікували лише 3 організації, залучені до пошуку партнерів та залучення фінансування. Одна з них, #AdvantageUkraine, є спільною ініціативою Офісу Президента, Міністерства економіки та Міністерства культури та комунікацій, які були підтримані USAID. Проект ЄС «Cities4Cities, United4Ukraine», допомагає українським громадам налагоджувати партнерські відносини з муніципалітетами європейських країн. Третя, «Synergy Universe» – це автентична ініціатива групи компаній, що спеціалізуються на консалтингу та фандрейзингу, яка є майже єдиною спробою неурядових організацій та спеціалістів продовжити свою діяльність після завершення грантових проектів.

4) Професійна підтримка: ця сфера включає навчання, розробку проектів, юридичну допомогу, гармонізацію з міжнародними правилами та стандартами, переклад, інструменти для впровадження інновацій, аудит, оцінку ризиків, страхування, незалежний моніторинг реалізації проектів, інструменти для забезпечення сталого розвитку та інші послуги. Нині ця сфера існує переважно завдяки грантовому фінансуванню. Однак це не найкращий спосіб забезпечити ефективність, оскільки це грантове фінансування локальне, непередбачуване та висококонкурентне у непродуктивний спосіб. Розвиток повномасштабних ринків створить у цій сфері здорове і ефективне середовище для розробки та реалізації проектів на етапі економічного відродження України.

Національна стратегія відновлення суб'єктів господарювання, гармонізована з політикою, правилами та стандартами ЄС, має слугувати основою для наступного економічного розвитку. Незважаючи на те, що певна версія повоєнної економічної стратегії була представлена на Конференції з відновлення України в Лугано у 2022 році (вона зазнала різкої критики з боку представників громадянського суспільства), стратегія відновлення країни наразі відсутня.

Наше бачення

Ми вважаємо, що найкращим способом досягнення ефективності на етапі післявоєнної відбудови є розробка стратегії відновлення бізнесу, яка базується на чотирьох основних принципах, згаданих вище, впровадження цифрового інструменту для поєднання проектів та фінансів, занурених у здорове середовище для неурядової підприємницької діяльності та інвестицій.

Наступна інфографіка показує підхід до такого середовища, який обговорювався серед членів робочої групи РГЗ УС ПГС протягом цих 2 років:

Ми пропонували забезпечити широке обговорення нашого підходу під час Конференції з відновлення у Римі. Але лише Платформа громадянського суспільства «Україна-ЄС» надала таку можливість.

Заключне зауваження

Війна в Україні триває, і ніхто не може передбачити час її закінчення. Питання післявоєнного відновлення та реконструкції обговорюється на рівні міжнародної спільноти з травня 2022 року, зокрема під час щорічних Конференцій з відновлення України. Щоразу міжнародна спільнота оголошує про виділення ресурсів на післявоєнну реконструкцію України. Однак в Україні у спробах створити інструменти для післявоєнної реконструкції домінують державні структури та їх посадові особи. Демократичні та ринкові підходи залишаються практично відсутніми. Це ставить під сумнів ефективність подальшого економічного розвитку та справедливості розподілу міжнародних ресурсів. І лише цифровий інструмент, заснований на відповідній стратегії, доброчесних та широко прийнятних принципах, що забезпечують пряму та справедливу участь усіх зацікавлених сторін як в Україні, так і за кордоном, може гарантувати ефективне використання міжнародних ресурсів та успішний післявоєнний розвиток України.